

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi K. G.

na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr (...) /2020 z dnia 18 marca 2020 r. w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej B. P.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 2 kwietnia 2020 r.,

postanawia:

odrzuć skargę.

UZASADNIENIE

Uchwałą nr (...) /2020 z 18 marca 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza odmówiła przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej B. P. w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na 10 maja 2020 r. W uzasadnieniu wskazano, że zawiadomienie złożone przez pełnomocnika wyborczego ww. Komitetu 16 marca 2020 r. nie spełnia wymogu określonego w art. 299 § 1 i 3 pkt 4 ustawy z 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684 ze zm.; dalej: k.wyb.), gdyż dołączono do niego 151 kart wykazu obywateli udzielających poparcia kandydatowi, na których znajduje się jedynie 631 podpisów

prawidłowych. Nadto, niedopuszczalne było przeprowadzenie postępowania ukierunkowanego na uzupełnienie wykazu obywateli, gdyż zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego załączające ten wykaz może być dokonane najpóźniej 55 dni przed dniem wyborów, czyli w dniu 16 marca 2020 r. o godz. 16:15.

Pełnomocnik wyborczy kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej B. P. 24 marca 2020 r. wniosła skargę na powyższe postanowienie, podnosząc, że ze względu na panujące zagrożenie koronawirusem zbieranie podpisów poparcia natrafiało na duże trudności. Skarżąca wskazała, że przy tak znacznym zagrożeniu zarażeniem nastąpiło wiele pomyłek głównie przy numerach PESEL, numerach domów oraz polegających na braku kodów pocztowych. Wyjaśniła, że zbierający podpisy działali nerwowo i pośpiesznie, niewłaściwie odczytując dane z dowodów osobistych. Z uwagi na specyficzną sytuację dotyczącą zagrożenia zakażeniem koronawirusem panującym od kilku tygodni oraz ogłoszeniem stanu epidemii skarżąca wniosła o uwzględnienie skargi jako zasadnej i nakazanie Państwowej Komisji Wyborczej przyjęcie zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej B. P.

W odpowiedzi na powyższe, Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej (dalej: Przewodniczący PKW) wniósł o odrzucenie skargi, wskazując, że została ona wniesiona po upływie terminu ustawowego.

Przewodniczący PKW podniósł ponadto, że termin na dokonanie zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (m.in. art. 299 § 4 k.wyb.), jak też termin na zgłoszenie kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (art. 303 § 1 k.wyb.) są terminami prekluzyjnymi i nie podlegają one przywróceniu ani też wydłużeniu.

Przewodniczący PKW wskazał również, że zgodnie z art. 299 § 3 pkt 4 k.wyb. do zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego należy dołączyć wykaz co najmniej 1.000 podpisów obywateli mających prawo wybierania do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej popierających kandydata. Poza tym, zgodnie z art. 299 § 4 k.wyb., zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego może być dokonane najpóźniej w 55. dniu przed dniem wyborów. Stosownie do art. 9 § 2 i 3 k.wyb. wyborczego termin ten upłynął 16 marca 2020 r. o godz. 16:15. Przewodniczący

PKW wskazał, że zawiadomienie dokonane przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej B. P. nie spełnia wymogu określonego w art. 299 § 1 i § 3 pkt 4 k.wyb., gdyż dołączono do niego wykaz obywateli udzielających poparcia kandydatowi, na których znajduje się tylko 631 podpisów prawidłowych. Z uwagi na to, że jak wskazano powyżej, termin dokonania zawiadomienia upłynął w dniu 16 marca 2020 r. o godz. 16:15, niedopuszczalne jest po jego upływie usunięcie wady zawiadomienia, polegającej na niedołączeniu do niego wymaganej liczby podpisów (Państwowa Komisja Wyborcza podjęła uchwałę w dniu 18 marca 2020 r.).

W związku z powyższym ustaleniem, że do zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej B. P. dołączono wykaz podpisów zawierający jedynie 631 podpisów prawidłowych oraz w związku z upływem terminu na dokonanie zawiadomienia, zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej należało odmówić przyjęcia tego zawiadomienia (art. 97 § 2 k.wyb.). Państwowa Komisja Wyborcza podkreśliła, że przyjęcie odmiennej interpretacji stanowiłoby naruszenie zasady równości wyborów, o której mowa w art. 127 ust. 1 Konstytucji i art. 287 k.wyb.

Państwowa Komisja Wyborcza dodatkowo wskazała, że zgodnie z art. 303 § 1 pkt 3 k.wyb. wyborca udzielający poparcia dla zgłoszenia kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązany jest złożyć podpis obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL oraz podniosła, że w niniejszej sprawie aż 154 przypadków błędnych podpisów dotyczyło podania danych osób, które nie żyją od wielu lat i nie mogły udzielić skutecznego poparcia dla kandydata. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w tej sprawie zostanie przez Państwową Komisję Wyborczą skierowane do prokuratury.

Państwowa Komisja Wyborcza podniosła ponadto, że od chwili ogłoszenia postanowienia Marszałka Sejmu w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, tj. 5 lutego 2020 r., wyborcy mogli swobodnie pozyskiwać poparcie dla kandydata poprzez powszechne zbieranie podpisów. Potwierdzeniem sprzyjających w tym zakresie okoliczności oraz niczym nieograniczonej możliwości ich zbierania jest fakt, że 34 inne komitety wyborcze,

których zawiadomienia zostały przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą, zebrały wymaganą ustawowo liczbę podpisów potrzebnych, żeby skutecznie dokonać zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Jak dalej wskazała Państwowa Komisja Wyborcza, oznacza to, że komitety te zebrały zgodnie z przepisami prawa w pierwszej kolejności co najmniej 1.000 podpisów w celu utworzenia komitetu, a następnie – według ich deklaracji – co najmniej 100.000 podpisów poparcia w celu zgłoszenia kandydata. Wszystkie komitety wykonywały swoje czynności przy uwzględnieniu tego samego kalendarza wyborczego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiącego załącznik do postanowienia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2020, poz. 184).

Dodatkowo Państwowa Komisja Wyborcza podkreśliła, że wprowadzenie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (od 14 marca 2020 r.), a następnie stanu epidemii (od 20 marca 2020 r.), nie oznacza tym samym wstrzymania realizacji czynności wyborczych wynikających z kalendarza wyborczego. Czynności te wynikają bowiem wprost z Konstytucji oraz Kodeksu wyborczego. Zgodnie z art. 7 Konstytucji Państwowa Komisja Wyborcza jest zobowiązana działać na podstawie i w granicach prawa. Niedopuszczalne jest zatem odstępianie od ustalenia, czy spełniony został przez komitet wyborczy ustawowo nałożony obowiązek zebrania określonej liczby podpisów. Naruszałoby to konstytucyjną zasadę równości wyborów, a także wymogi formalne określone w Konstytucji i w Kodeksie wyborczym. Wobec powyższego podniesione przez skarżącą zarzuty są w całości bezzasadne, co powinno skutkować pozostawieniem skargi bez rozpoznania lub jej oddaleniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlega odrzuceniu co powoduje, że merytoryczne odniesienie się do podniesionych w niej okoliczności, jak i okoliczności wskazanych w odpowiedzi na nią, nie jest możliwe.

Zgodnie z treścią art. 300 § 1 zd. drugie k.wyb. skargę na odmowę przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego wnosi się w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia o odmowie przyjęcia tego zawiadomienia. Postanowienie stanowiące przedmiot niniejszej skargi, tj. powołana wyżej uchwała, zostało podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej w dniu 18 marca 2020 r. o godz. 17:35 (zob. [https://pkw.gov.pl/aktualnosci/uchwaly-w-sprawie-odmowy-przyjecia-zawiadomienia-o-utworzeniu-komitetu-wyborczego/uchwala-nr-\(...\)2020-pkw-z-dnia-18-marca-2020-r-w-sprawie-odmowy-przyjecia-zawiadomienia-o-utworzeniu-k](https://pkw.gov.pl/aktualnosci/uchwaly-w-sprawie-odmowy-przyjecia-zawiadomienia-o-utworzeniu-komitetu-wyborczego/uchwala-nr-(...)2020-pkw-z-dnia-18-marca-2020-r-w-sprawie-odmowy-przyjecia-zawiadomienia-o-utworzeniu-k)). Oznacza to, że skarga na to postanowienie, by mogła być merytorycznie rozpoznana, musiałaby być wniesiona do dnia 20 marca 2020 r. Z daty stempla pocztowego wynika natomiast, że została ona nadana drogą pocztową w dniu 24 marca 2020 r., a więc cztery dni po terminie określonym w art. 300 § 1 k.wyb.

Zważywszy zatem na fakt wniesienia skargi po terminie, na podstawie art. 300 § 2 k.wyb. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 373 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Ubocznie należy odnotować, w kontekście uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20), że od czasu jej podjęcia uległ zmianie stan prawny i według art. 29 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, obowiązującego od 14 lutego 2020 r. niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Poza tym gwarancje prawne dla niniejszego rozstrzygnięcia zapewnione są postanowieniem Trybunału Konstytucyjnego z 29 stycznia 2020 r. (Kpt 1/20), według którego kwestia sporna związana ze stosowaniem wykładni wynikającej ze wskazanej uchwały została tymczasowo uregulowana w ten sposób, że wstrzymane zostało jej stosowanie, a więc dokonywanie wykładni przepisów według jej treści.